

Αυτά είναι τα επαγγέλματα που χάνονται στο χρόνο

[Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Κοινωνιολογικά \(κοινωνική πρόνοια & οικογενειακά θέματα\)](#)

Ήταν τότε που η ατμόσφαιρα ήταν θολή, όχι από την αιθαλομίχλη ή το νέφος, αλλά από την σκόνη του χωματόδρομου, αφού η άσφαλτος δεν είχε περάσει από κάθε γειτονιά. Τότε που διάβαινες τα σοκάκια κι απ' τα ανοιχτά παράθυρα σ' έπαιρναν στο κατόπι όμορφες μυρωδιές. Τότε που σε κάθε γωνιά, έλεγες κι από μια καλημέρα, χωρίς απαραίτητα να γνωρίζεις τον συνομιλητή σου.

Εκείνες τις εποχές, τα στελέχη εταιρειών ή οι κάτοχοι πανεπιστημιακών τίτλων, ήταν κατάτι λιγότεροι από ότι σήμερα και πολλές από τις υπηρεσίες με περίσσια ζήτηση, δεν είχαν στέγη, προσφέρονταν στην ύπαιθρο, στην αυλή ή ακόμα και στις πλατείες των γειτονιών. «Μπακίρια γανώνω! Εφημερίδες! Εδώ το καλό σαλέπι», ήταν μερικές από τις συνήθεις φράσεις που ακούγονταν από τους μεταπράτες και τους πλανόδιους, οι οποίοι κατανάλωναν το δωρο τους περιφερόμενοι προς αναζήτηση πελατείας.

Διαβαίνοντας το κατώφλι του εκσυγχρονισμού βέβαια, δεν ήταν μόνο το αστικό τοπίο και η κοινωνική συμπεριφορά, οι συνιστώσες εκείνες που διαφοροποιήθηκαν. Η μάχη της αυτάρκειας μετέβαλε εκ διαμέτρου και τις καθημερινές ανάγκες, με αποτέλεσμα, να τοποθετηθούν, εκτός των άλλων, και πολλά επαγγέλματα του χθες, στο χρονοντούλαπο της ιστορίας. Ποιες είναι όμως; οι εργασίες εκείνες που ακόμα κι αν κατακλύζουν τις αναμνήσεις των γηραιότερων, σήμερα, απουσιάζουν εντελώς ή έστω διατηρούνται με τον ελάχιστο δυνατό αριθμό των εκπροσώπων τους; Το newsbeast.gr κάνει μια μικρή αναδρομή στο χθες και στους τότε πρωταγωνιστές της «εργασιακής αρένας».

Ο Ρινιαστής

ΕΡΙΝΟΙ λέγονται τα αρσενικά σύκα [οι ορνιόι] που βάζουν οι συκοπαραγωγοί στις συκιές για να γονιμοποιηθούν και να κάνουν σύκα. Αυτά είναι σύκα που τα παίρνουν από αρσενικές συκιές ή αγριοσυκιές και τα περνούν σε κλωστές για να είναι εύκολο το κρέμασμα στις κανονικές [θηλυκές] συκιές. Έτσι όταν οι έρινοι ξεραθούν σκάζουν και βγαίνουν από αυτούς τα ωάρια της γονιμοποίησης που με τα

έντομα και τον αέρα γονιμοποιούν τα άλλα. Οι άνθρωποι αυτοί που μάζευαν, αποθήκευαν και πωλούσαν τους ορνιούς ή ερινιούς λέγονταν ερινιαστές ή ρινιαστές.

Ο Ξυλοκερατάς

Ο ξυλοκερατάς ήταν ειδικός στην επεξεργασία των κεράτων των ζώων και ιδίως των κριαριών. Όταν πάρουμε κάποιο κέρατο από ζώο και ιδίως από κριό, επειδή αυτό έχει σαν συστατικό το βούτυρο και την κερατίνη και άλλα υλικά, και το ζεστάνουμε αυτό γίνεται εύπλαστη ύλη. Έτσι ο τεχνίτης μπορεί να κάνει κοχλιάρια κοινώς χουλιάρια ή κουτάλια, πιρούνια, τσατσάρες, κουμπιά και ότι άλλο σοφιστεί εκείνη τη στιγμή. Το πελέκημα που κάνει σε αυτά τα κέρατα μπορεί να είναι ένα σκάψιμο για να γίνει κάποιο κουτάλι που θέλει πλατύ κεφάλι. Αυτό γίνεται με αιχμηρό εργαλείο, φαλτσέτα ή κοφτερό μαχαίρι. Αυτά τα υλικά από το κέρατο, μπορούσαν να συνδυαστούν και με ξύλινη λαβή, καμιά φορά για οικονομία στα μαχαίρια και στα πιρούνια... Πολλές φορές ατόφια εχρησιμοποιούντο για λαβές σπαθιών, κρητικών μαχαιριών, κατασκευές χτενών και πολλών άλλων διακοσμητικών ειδών. Στην αρχαιότητα χρησιμοποιούσαν χαυλιόδοντες από αγριογούρουνα, όπως και ελεφαντόδοντες. Πολλά είδη στολισμού των γυναικών στην αρχαιότητα, όπως τα περιδέρια ήταν από κόκαλα, όπως και πολλά γεωργικά εργαλεία. Αρα δεν είναι των τελευταίων ετών η δουλειά του ξυλοκερατά.

Ο Σαματατζής

Ο σαματατζής ήταν πληρωμένος ταραξίας δημοσίων συγκεντρώσεων είτε από κάποια πολιτική ή συντεχνιακή παράταξη είτε μεμονωμένο υποψήφιο, έτσι που να είναι έτοιμος να δράσει σε κάποια δεδομένη στιγμή. Όταν ο εκπρόσωπος κάποιας παράταξης δυσκολευτεί να συνεχίσει σε κάποια κόντρα, ο σαματατζής θα επέμβει με φωνές και ακατονόμαστες φράσεις που να διεγείρει το θυμό των άλλων, ώστε να διακοπεί η συνεδρίαση. Θα μπορούσε να ήταν και ομάδα σαματατζήδων και όχι ένας. Τέτοιες ομάδες δεν είχαν ιδεολογία αλλά ήταν ευκαιριακοί χειροκροτητές, τοιχοκολλητές, αβανταδόροι και παρατρεχάμενοι. Κινδύνευαν καμιά φορά να παρεξηγηθούν, να στριμωχτούν και να φάνε ακόμη και ξύλο. Μα και αυτό ήταν στο πρόγραμμα. Βλέπεις τα αγαθά «κόποις κτώνται» που λέγανε και οι Αρχαίοι ημών πρόγονοι. Μα θα μου πείς είναι δουλειά αυτή βρέ φίλε. Προκειμένου να είσαι σαν τους άλλους που τρώνε ξύλο στα κέντρα διασκεδάσεως γιατί χαλάνε την παραγγελιά, είναι προτιμότερο να χαλάς μια συγκέντρωση που στο κάτω - κάτω μπορείς να φας ή και να δώσεις ξύλο. Ο καρπαζοεισπράκτορας, ήταν αυτός που μάζευε καρπαζιές από υποτίθεται παλικάραδες. Έτρωγε τις καρπαζιές του και αργότερα έπαιρνε τα λεφτά του. Αν θα τους ρωτούσαν όλους αυτούς που περιγράψαμε, τί επάγγελμα κάνουν θα μας απαντούσαν με στόμφο: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ.

Αυτό ακριβώς ήταν. Επιχειρούσαν και ότι βγεί.

Κολαουζέροι

Οι κολαουζέροι ήταν επιφορτισμένοι με το μέτρημα του χρόνου που χρειαζόταν κάποιος βουτηχτής σφουγγαριών να παραμείνει στη θάλασσα. Δεν είχαν ρολόγια για να μετρούν τον χρόνο, αλλά είχαν την γνωστή μας κλεψύδρα. Η κλεψύδρα είναι διπλό γυάλινο δοχείο που έχει δύο κοιλιές. Για να μετρήσουν τον χρόνο γεμίζουν με νερό την μιά κοιλιά και την αναποδογυρίζουν για να μεταφερθεί το νερό με το σταγονόμετρο που λέγανε, στην άλλη. Η αντίστροφη θέση της κλεψύδρας χρειαζόταν πάλι τον ίδιο χρόνο. Στην αρχή ήταν πήλινα δοχεία, αργότερα έγιναν γυάλινα και τελευταία από διαφανές υλικό. Τώρα δε χρειάζονται γιατί τον χρόνο τον μετράμε με ρολόγια. Άλλες κλεψύδρες δούλευαν με ψιλή άμμο ή χρωματιστά υγρά. Ο κολαουζέρης, κατά διαταγή του αφεντικού του, όταν μάλιστα είχαν βρεί καλό πάγκο και έβγαζαν πολλά σφουγγάρια, παρέτεινε το χρόνο παραμονής του σφουγγαρά στη θάλασσα. Τούτο είχε σαν συνέπεια να παθαίνουν πολλές ζημιές οι βουτηχτάδες από τη νόσο των δυτών. Για να γίνει καλά κάποιος δύτης που είχε πάθει ζημιά έπρεπε να πάθει και δεύτερο τράνταγμα για να επανέλθει στα συγκαλά του. Μαντζαρόλι λεγόταν το άδειασμα της κλεψύδρας. Η φράση και στον κολαουζέρη κρέμεται η ζωή μας τα λέει όλα. Σήμερα εμείς λέμε για κάποιον που μας παρακολουθεί. Μας παριστάνει τον κολαούζο, ή για κολαούζο σε πείραμε και όχι για κολαουζέρη.

Γουναράς Αλεπούς και Ατσίδα

Ο ατσίδα είναι είδος κουνάβιου με πολύ δυνατή όσφριση. Ετσι εντοπίζει εύκολα τη νύχτα τις κόττες που όταν τις βρεί τις πνίγει και τους ρουφάει το αίμα. Είναι παμφάγο και τρώει σταφίδες σύκα και όλα τα φρούτα που υπάρχουν στους κήπους. Πιό πολύ μοιάζει με το κουνάβι ή το σκίουρο [γκρί-καφετί]. Πιανότανε με δόκανο στο χιονιά, με δόλωμα σύκο ή κρέας. Ο κυνηγός τον έπιανε και τον έγδερνε. Πούλαγε το δέρμα για τη γούνα που έβαζαν οι γυναίκες στα παλτά [μινγκ]. Γιά την αλεπού είχαμε ειδική άδεια από τα Δασαρχεία και Νομαρχίες να τη σκοτώνουν γιατί ήταν στα επικυρηγμένα ζώα. Ετσι οι κυνηγοί έστηναν καραούλι να σκοτώνουν επικυρηγμένα ζώα. Πήγαιναν τα πόδια ή τις ουρές και τις παρουσίαζαν στα τοπικά γραφεία. Επαιρναν το χαρτζιλίκι και ευχαριστημένοι έφευγαν. Το ίδιο γινόταν και με άγρια πουλιά, όπως καρακάξες, κίσσες, κοράκια και κουφογερακίνες. Όλα αυτά ήταν αρπαχτικά και έτρωγαν τα κοτόπουλα. Ευτυχώς που εναντιώθηκαν διάφορες Οικολογικές οργανώσεις και μείς σήμερα μπορούμε να δούμε κάποιο που περίσσεψε από τότε και που κινδυνεύει σήμερα πολύ περισσότερο από τα φυτοφάρμακα. Τις ουρές τις έπαιρναν γουναράδες και έκαναν διάφορες γούνες. Οι πιό καλές ουρές των αλεπούδων είναι οι Καναδέζικες. Από τα

υπολείματα αυτών των κοματιών κάποιοι άλλοι επιτήδιοι [ατσίδες] έκαναν διάφορα μικροσκοπικά ζωάκια. Αυτά τα έβαζαν σε σελοφάν και τα πουλούσαν στα ζαχαροπλαστεία και σε άλλα καταστήματα σαν είδη δώρων. Αυτό το εμπόριο το είχα κάνει κι εγώ όταν πρωτοξεκίνησε στην Αθήνα από τον Στέλιο Τζανταρμά που το εμπνεύστηκε. Το κακό με αυτόν ήταν ότι έπαιρνε γούνες γυναικών για διόρθωμα και στο τέλος οι γούνες γίνονταν σκυλάκια.

Ο Καπνοδοχοκαθαριστής

Ο καθαριστής της καμινάδας ήταν παλιός επαγγελματίας που κατά τη δουλειά του ανήκε στη μαύρη φυλή και όταν πήγαινε στο σπίτι του και πλενόταν ήταν στη λευκή. Ο καθαριστής ή μάλλον οι καθαριστές, γιατί ήταν δυό και τρείς, ήταν ειδικοί στον καθαρισμό της καπνιάς της καμινάδας των σπιτιών, γραφείων, δημοσίων χώρων, ταβερνών, φούρνων και αλλού. Τα υλικά που χρησιμοποιούσαν ήσαν πρωτόγονα γιατί δεν υπήρχαν τα σημερινά βοηθήματα. Είχαν σκοινιά, αφάνες, τσαλιά, πανιά ξύστρες, σκάλες και γάντζους. Πήγαιναν σε κάποια οικοδομή και άρχιζαν την εργασία τους. Έκαναν αναγνώριση του χώρου. Κάποιος ανέβαινε στην κορυφή της καμινάδας και κρεμούσε ένα σκοινί. Ο άλλος που ήταν κάτω στο τζάκι, έδενε από το σκοινί τα φρόκαλα, τσαλιά, αφάνες και όσα άλλα είχε που θα μπορούσαν να ξύσουν την κάπνα που υπήρχε στο εσωτερικό της καμινάδας. Η μουτζούρα έπεφτε στο τζάκι και την μάζευαν και την έδειωναν από αυτό. Επειδή πολλές φορές η κάπνα ήταν λαδωμένη και έπεφτε επάνω τους, δεν έβγαινε χωρίς σαπούνι. Επρεπε να πάνε στα σπίτια τους, να πληθούν με καυτό νερό για να βγει. Δεν χρειαζόταν να τον ρωτήσεις τί δουλειά έκανε γιατί από τα ρούχα του και τη μουτζούρα του καταλάβαινες ότι ήταν καθαριστής μουτζούρας, καπνιάς καμινάδας και όχι μπαρουτοκαπνισμένος.

Ο Ντιβανάς [για συρμάτινα ντιβάνια]

Ντιβανάς είναι ο κατασκευαστής ντιβανιών, κρεβατιών με συρματένιο δίκτυ. Επίσης, είναι και ο επιδιορθωτής ντιβανάς. Εμείς αυτόν θα περιγράψουμε που γύριζε στις γειτονιές με ένα ζεμπίλι με μιά κουλούρα σύρμα, δυό τανάλιες, πένσες, καρφιά, σφυριά και μερικά άλλα εξαρτήματα. Στις γειτονιές που πήγαινε φώναζε και ξαναφώναζε ο ντιβανάς “ντιβάνια επισκευάζω” και ότι άλλο του ερχόταν στο μυαλό. Ήταν δύσκολη δουλειά γιατί τα ντιβάνια έστω και χαλαρωμένα χρησιμοποιούνται. Δεν είναι σαν τα πάνινα που σκίζονταν και έπεφτες στο πάτωμα. Η κυρά έβγαζε στην αυλή το ντιβάνι και αυτός σαν ειδικός του έριχνε την πρώτη ματιά και έκοβε ταρίφα. Μαντάμ να του βάλουμε ανοξειδωτο ή γαλβανιζέ σύρμα που να μη κόβεται και να μη σκουριάζει. Αμα είναι έτσι πάει τόσο, άμα είναι αλλιώς πάει τόσο κ.λ.π. Η συμφωνία κλεινότανε και ο τεχνίτης μάστορας άρχιζε τη δουλειά. Εσφιγγε με κάποια μέγγενη τις άκρες, που τις τέντωνε να πάρουν την

ευθεία του κρεβατιού και να μην κάνουν γούβα. Αυτό ήταν το στιμόνι που λένε στον αργαλειό. Μετά έπαιρνε τα κάθετα σύρματα [υφάδια] και τα τέντωνε και αυτά και τα κάρφωνε στις σανίδες. Εβαζε και το στρώμα και έτσι η κυρά μπορούσε να κοιμηθεί και επί τέλους να τεντώσει τα πόδια της. Σήμερα και αυτός έχασε τη δουλειά του γιατί τα κρεβάτια είναι ξύλινα και κάτω από το στρώμα υπάρχουν σανίδες. Τα στρώματα είναι πολύ καλά, ανατομικά και έτσι έπαψε η ταλαιπορία με τα σύρματα που λύγιζαν και που καμιά φορά τρυπούσαν και τα στρώματα.

Ο Σαλεπιζτής

Ενας από τους γραφικότερους πλανόδιους επαγγελματίες της παλαιότερης εποχής ήταν ο σαλεπιτζής. Στην τούρκικη γλώσσα *salep* σημαίνει σαλέπι και *salepci* ο παρασκευαστής και πωλητής του ποτού, ο σαλεπιτζής.

Το σαλέπι είναι σκόνη από αποξηραμένους βολβούς διαφόρων ορχεοειδών. Η σκόνη βράζεται με ζάχαρη ή μέλι και αρωματίζεται με πιπερόριζα. Το ομώνυμο ποτό είναι θρεπτικό λόγω του αμύλου και της γόμας που περιέχει καθώς και θερμαντικό λόγω της παχύρρευστης μορφής του.

Το στέκι του ο σαλεπιτζής το διάλεγε με βάση τις περιοχές που σύχναζαν οι ξενύχτηδες και εκείνοι που άρχιζαν τη δουλειά τους αξημέρωτα (οικοδόμοι, εργάτες κλπ). Θυμάμαι πριν από πολλά χρόνια κάποιες φορές όταν τύχαινε να ξενυχτήσουμε, κατεβαίναμε στην Πλ. Ομονοίας για να αγοράσουμε την εφημερίδα της επομένης ημέρας (πάντα τις έβρισκες πρώτα στα περίπτερα του κέντρου) και μετά αναζητούσαμε τον σαλεπιτζή για ένα ρόφημα που σε βοήθαγε να ξεχάσεις την παγωνιά της νύχτας.

Εκεί στο στέκι του, όση ώρα αυτός ετοίμαζε το ζεστό ρόφημα, δημιουργούσε ένα κλίμα ευθυμίας αλλά και αντιπαραθέσεων, προκαλώντας τους πελάτες που περίμεναν μέσα στην παγωνιά, και θίγοντας θέματα που αφορούσαν την πολιτική επικαιρότητα, την καθημερινότητα και οτιδήποτε ήταν ικανό να “ανάψει τα αίματα”. Έτσι οι θαμώνες ζεσταίνονταν έως ότου εκείνος ολοκληρώσει την παρασκευή του θαυματουργού ροφήματος.

Ο σαλεπιτζής ήταν από τους γραφικούς τύπους. Ντυμένος στά άσπρα, φορούσε έναν ψηλό σκούφο όπως αυτός του μάγειρα, τα σκεύη που χρησιμοποιούσε ήταν μπρούτζινα, πολύπλοκα αλλά συνήθως καλογυαλισμένα και πεντακάθαρα. Τα μετέφερε κρεμασμένα από τους ώμους του στα άκρα ενός ξύλινου κομματιού όπως αυτό που βλέπετε στην εικόνα του background.

Το επάγγελμα του σαλεπιτζή είναι ένα από τα επαγγέλματα που εξαφανίζονται. Ομως θα έλεγα πως τα στέκια που δημιουργούνταν με την παρουσία του αποτέλεσαν ένα είδος πρώιμου/πρόχειρου υπαίθριου “καφενείου” όπου οι θαμώνες είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν για την επικαιρότητα αλλά και να ανταλλάξουν τις απόψεις τους.

Ο Λατερνατζής

Ο λατερνατζής γυρνούσε τη μανιβέλα της “ρομβίας” και έπαιζε το “Τεζόρο μίο” πλάι στα γερτά ξύλινα πατζούρια.

Η λατέρνα είναι ένα αυτόματο μουσικό όργανο που αν και ογκώδες δεν χρησιμοποιείται μόνο σε κλειστούς χώρους αλλά συχνά μεταφέρεται σε ανοιχτούς χώρους, πλατείες και γειτονιές. Είναι ένα όργανο που δημιούργησε πολλά συναισθήματα στους Έλληνες και βοήθησε πολύ στην εξάπλωση και διάδοση ήχων

που είναι αγαπητοί ακόμα και σήμερα. Πολλοί έχουν να πουν κάποια ιστορία που ξέρουν ή έχουν ακούσει γύρω από κάποια λατέρνα. Υπήρξαν όμως και πολλά προβλήματα που την ταλαιπώρησαν μέσα στο πέρασμα του χρόνου με αποτέλεσμα να την περιθωριοποιήσουν. Επίσης πρόβλημα στην μελέτη της δημιουργεί η έλλειψη βιβλιογραφίας, μιας και όποια τυχόν υπάρχει είναι ανεπαρκής έως και λανθασμένη. Αυτό συμβαίνει γιατί οι ερευνητές δεν ασχολήθηκαν με την τέχνη της λατέρνας αλλά προέβησαν σε μια απλή περιγραφή της. Παρόλα αυτά ακόμα και σήμερα υπάρχουν γωνιές και γειτονιές που κάποιος μπορεί να ακούσει και να σιγοτραγουδήσει παλιές αγαπημένες μελωδίες

Ο Αμαξάς

Ο αμαξάς γεννήθηκε από την ανάγκη των ανθρώπων να μετακινηθούν είτε μόνοι, είτε με παρέα πιο γρήγορα από το ένα μέρος της πόλης στο άλλο. Έτσι μιας και είχε βρεθεί ο τροχός και τα πρώτα κάρα έκαναν την εμφάνισή τους, ξεκίνησαν και οι πρώτες ανθρωποκίνητες άμαξες. Κάποιες φορές έδιναν στον επιβάτη το καμτσίκι να δείρει το ζώο για να προχωρήσουν πιο γρήγορα.

Αφού έφταναν στον προορισμό τους, έπαιρναν την αμοιβή τους για να συνεχίσουν τον αγώνα της επιβίωσης. Επειδή η κούραση ήταν μεγάλη, την θέση τους την παραχωρούσαν στην ιπήλατη άμαξα. Δεν είχε σημασία αν την έσερνε γάιδαρος ή άλογο, την ίδια δουλειά έκανε. Στην πορεία βγήκαν άμαξες με δύο, τρία ή και τέσσερα άλογα ομοίου ή διαφορετικού χρώματος. Στόλισαν και ομόρφυναν τις καρότσες με δερμάτινα καθίσματα, με γυαλιστερά μπακίρια, με διακοσμητικές ταινίες και με κρόσσια, με χαϊμαλιά στα άλογα, με καπέλα δικά τους και των αλόγων κ.λ.π. Υπήρχαν επίσης οι βασιλικές άμαξες που οι πρίγκιπες και οι βασιλιάδες έκαναν την βόλτα τους και έδειχναν την αρχοντιά τους, στους βασιλικούς γάμους. Από την αντίθετη πλευρά ήταν και οι αμαξάδες που μετέφεραν τους νεκρούς στις κηδείες, τις λεγόμενες νεκροφόρες.

Ο Τσαμπάσης

Ο τσαμπάσης ήταν ο άνθρωπος που είχε την λαλίστατη γλώσσα από όλους τους μετάπρατεςπραματευτες της προ του αυτοκινήτου εποχής. Αυτός αγόραζε και πούλαγε ζώα ή έκανε τις λεγόμενες τράμπες. Από πληροφορίες γνώριζε τις ανάγκες που είχαν οι οικογένειες σε ζώα. Τα ζώα που ζητούσαν συνήθως ήταν άλογα, μουλάρια, γαϊδούρια, αγελάδες ή ακόμη και κοπάδι πρόβατα. Έβλεπε το ζώο, το ζύγιζε «με το μάτι», μετά το ψηλάφιζε και στο τέλος έκανε την εκτίμηση με την τιμή πάντα προς τα πάνω. Έβλεπε τα ζώα για να προσδιορίσει την ηλικία. Έτριβε με χοντρό αλάτι το πάνω χείλος του ζώου, μέχρι να βγάλει αίμα. Έκανε πειράματα για να δει πόσα και πια ζακόνια είχε (ζακόνια ήταν τα ελαττώματα του ζώου). Μπορεί να κλώτσαγε, να δάγκωνε, να σκόνταφτε, να μην έκανε καλό καμάτι

(όργωμα) κ.ο.κ. Τέλος κοίταγε εάν ήταν γιοργατζίδικο. Η γιοργάδα ήταν ικανότητα του αλόγου να τρέχει χωρίς καλπασμό γρήγορα και στρωτά. Για να μάθει γιοργάδα το άλογο του έδεναν, όταν ήταν πουλάρι, στους αστραγάλους βαριούς κρίκους από αλυσίδες για να μην μπορεί να σηκώσει ψηλά τα πόδια. Το τρέχανε σε ίσιο δρόμο συνέχεια μέχρι μάθει καλά το κόλπο.

Ο τσαμπάσης έπαιρνε το αδύνατο και καχεκτικό άλογο στον στάβλο του. Εκεί το τάζε μέρα- νύχτα βρώμη και σανό μέχρι να παχύνει. Μετά έπαιρνε την ξύστρα και το κούρευε για να έχει στρωτό τρίχωμα. Του κούρευε την χαίτη και ψαλίδιζε την ουρά. Έτσι το άλογο ήταν έτοιμο για πούλημα. Η τιμή ήταν κατά πολύ μεγαλύτερη από εκείνη που το είχε αγοράσει. Πολλές δουλειές έκαναν οι τσαμπάσηδες στις ζωοπανηγύρεις. Κάτω από τον ίσκιο του δένδρου τρώγοντας την γουρνοπούλα, πίνοντας παγωμένο ζύθο και με το γαρύφαλλο στο αυτί, έκλειναν τις συμφωνίες.

Ο ΣΑΠΟΥΝΟΠΙΟΣ

Η κατασκευή του σαπουνιού είναι μια εργασία που την γνωρίζουν ακόμη μερικές γυναίκες και άνδρες στα χωριά, εκτός από τους βιομηχάνους.

Το σαπούνι δεν είναι παλιά εφεύρεση. Οι άνθρωποι χρησιμοποίησαν κατά καιρούς διάφορα μέσα για την καθαριότητά τους. Από τους αρχαίους χρόνους οι διάφοροι λαοί χρησιμοποιούσαν την αλισίβα, δηλαδή το θολόστακτο. Τούτο ήταν το νερό που έπαιρναν από τη βρασμένη στάχτη. Πήγαιναν μετά τα ρούχα στα ποτάμια ή στις λίμνες ή χρησιμοποιούσαν ακόμη και ακαθαρσίες ανθρώπων, προκειμένου να καθαρίσουν τα ρούχα τους. Το πιο συνηθισμένο μέσο καθαρισμού ήταν το σαπουνόχαρτο.

Όταν ο Οδυσσεάς βγήκε στο νησί των Φαιάκων - δηλαδή τη σημερινή Κέρκυρα, βρήκε στο ποτάμι τις βασιλοπούλες να πλένουν και να λευκαίνουν τα ρούχα τους. Το πρόβλημα απασχολούσε λοιπόν πλούσιους και φτωχούς.

Για να υπολογίσουν το επίπεδο του πολιτισμού μιας χώρας μετρούσαν, την ποσότητα του σαπουνιού που καταναλώνει κάθε οικογένεια ή και κάθε χώρα.

ΟΙ ΛΟΥΚΟΥΜΑΤΖΗΔΕΣ

Οι λουκουμάς έκανε τα λουκούμια. Χρησιμοποιούσε αλεύρι, ζάχαρη, μαστίχα και μεταξύ αυτών άλλα υλικά και διάφορες αρωματικές ουσίες όπως βανίλια, κανέλα κ.α. Έβαζε επίσης και χρωστικές ουσίες για να γίνονται πιο εμφανίσιμα. Τα αμύγδαλα και τα φουντούκια που βάζουν μέσα σήμερα είναι νεότερες και ξενότερες εφευρέσεις. Τα πιο γνωστά στο πανελλήνιο είναι τα Συριανά και τα Πατρινά. Στην Πάτρα άνθισε περισσότερο η παραγωγή του λουκουμιού. Έτσι έλεγαν για κάποιον πατρινό που έλεγε βλακείες να τον σκοτώσουν στην λουκουμόσκονη. Η λουκουμόσκονη ήταν τριμμένη ζάχαρη που περιείχε αρκετή

ποσότητα αλεύρου. Τα λουκούμια για να μην κολλούν μεταξύ τους, πασπαλίζονται με αυτή την σκόνη. Το λουκούμι, για πολλά χρόνια, στα καφενεία αποτελούσε ο καλύτερο κέρασμα και το πιο γλυκό έπαθλο του νικητή στην κολιτσίνα. Μετά τις παρελάσεις, οι κοινοτάρχες μοίραζαν λουκούμια στους μαθητές. Το λουκούμι, το παστέλικαι το υποβρύχιο (βανίλια) στις μέρες μας έπαψαν να είναι είδος κεράσματος

Ο ΜΕΤΑΠΡΑΤΗΣ

Ο μεταπράτης ήταν ένας λιανοπωλητής που δεν είχε πρωτογενή παραγωγή. Αγόραζε διάφορα πράγματα από τους πωλητές και τα μεταπωλούσε στις γειτονιές και στα πανηγύρια. Τέτοια πράγματα μπορούσαν να είναι κάλτσες, πουκάμισα και γενικώς είδη ρουχισμού. Επειδή τότε οι νοικοκυρές ετοιμάζαν την προίκα της κόρης έγραφαν στα αυτοκίνητά τους: “ΕΙΔΗ ΠΡΟΙΚΟΣ, ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ Κ.Λ.Π.”. Μπορούσε να πουλάει είδη τροφίμων, όπως ψάρια, αυγά, συκωταριές [τζιεράκια], γιαούρτια, πάγο και πολλά άλλα προϊόντα του φυτικού βασιλείου. Σήμερα μπορούμε να τον πούμε λιανέμπορο αποικιακών και εδωδίων προϊόντων. Μπορούμε να τον πούμε δοσατζή, μεσίτη, ενοικιαστή προσόδων και πολλά άλλα.

Είχε μόνιμους, σταθερούς και ευκαιριακούς πελάτες. Το τεφτέρι ήταν σε πρώτη διάταξη γιατί έδινε βερεσέ και με δόσεις.

Πολλοί που δεν ήθελαν να δίνουν βερεσέ κρέμαγαν μιά ταμπελίτσα κάπου που έγραφε:

“ΒΕΡΕΣΕ ΑΠΟ ΑΥΡΙΟ, Ο ΤΣΑΜΠΑΣ ΠΕΘΑΝΕ, ΚΡΑΤΑΜΕ ΣΕ ΑΠΟΣΤΑΣΗ ΟΠΩΣ ΤΗΝ ΠΕΘΕΡΑ ΣΟΥ”.

Είναι η αλήθεια ότι αυτοί οι άνθρωποι της πιάτσας ήταν σφυριλατημένοι και πανέξυπνοι. Αν τους προκαλούσε κανείς έλεγαν.

“Εγώ σπούδασα στο πεζοδρόμιο. Το πεζοδρόμιο είναι το μεγαλύτερο σχολείο της ζωής.”

Αλλα τα μάτια του λαγού κι άλλα της κουκουβάγιας.

Ο ΠΕΤΡΟΠΕΛΕΚΑΝΟΣ / ΓΛΥΠΤΗΣ

Πελεκάνος είναι εκείνος που πελεκάει μιά πέτρα να της δώσει κάποιο σχήμα. Μπορεί να την κάνει αγκωνάρι για γωνίες σπιτιών, μπορεί να την κάνει πέτρινο γουδί, γούρνα, σκάφη και άλλο διακοσμητικό είδος. Από αυτόν τον πετροπελεκάνο ξεκίνησαν και οι γλύπτες. Αυτοί παίρνουν πιο μαλακό υλικό από την πέτρα, όπως είναι το μάρμαρο και κάνουν τα αγάλματα και τις προτομές. Σήμερα φυσικά που με το ρεύμα δουλεύουν πολλά μηχανήματα και εργαλεία τα πράγματα είναι πιο εύκολα. Τότε δούλευαν με το σφυρί και το καλέμι να φέρουν στα μέτρα τους τις πέτρες που έβγαζαν με τα φουρνέλα οι φουρνελάδες. Λέμε ότι ο γλύπτης σμιλεύει,

δηλαδή δουλεύει με τη σμίλη κοπίδι, σκαρπέλο, κάποιον πέτρινο όγκο. Το τί θα βγεί από εκεί πολλές φορές εξαρτάται από το σχήμα της πέτρας. Στην αρχαιότητα οι χτίστες έχτιζαν τις πέτρες χωρίς καμμία επεξεργασία. Αργότερα διόρθωναν τα ελαττώματά τους και τις πελεκούσαν να πάρουν την μορφή που χρειαζόταν ο χώρος για τον οποίο προορίζονταν. Οι πετροπελεκάνοι έφταναν σε τέτοιο σημείο τελειότητας που να κάνουν έργα που να προκαλούν τον σημερινό θαυμασμό για τις γνώσεις και την τελειότητά τους. Ολόκληρος Παρθενώνας χτίστηκε από την τεχνική των γλυπτών και των πετροπελεκάνων. Στα χρόνια μας και πριν, οι πρώτοι και καλύτεροι πετροπελεκάνοι και χτίστες ήσαν οι Λαγκαδιανοί στην Πελοπόννησο και πολλοί άλλοι στα νησιά μας.

Πηγή: iellada.gr